

IONEL DIDEA

Dreptul european al concurenței

IONEL DIDEA

Dreptul european al concurenței

Universul Juridic
București
-2014-

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2014, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA
ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DIDEA, IONEL

Dreptul european al concurenței / Ionel Didea. – București : Universul Juridic,
2014

ISBN 978-606-673-511-7

346.546(4)(075.8)

339.137.2(4)(075.8)

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Capitolul I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTUL EUROPEAN AL CONCURENȚEI

1.1. Aspecte generale

Una dintre condițiile de bază pentru existența unei economii de piață funcționale, alături de libertatea de mișcare a bunurilor, persoanelor, serviciilor și capitalului, o reprezintă un mediu concurențial nedistorsionat. Astfel, profesioniștii, fie la nivel național, fie la nivel european, trebuie să interacționeze pe cât posibil în mod liber, fără influențe negative din partea întreprinderilor puternice sau aflate în situații privilegiate, asociațiilor de întreprinderi sau a statului. Într-o economie de piață funcțională, respectarea normelor privind concurența asigură progresul economic, apărarea interesului consumatorilor și competitivitatea produselor și serviciilor în cadrul economiei respective, dar și față de produsele de pe alte piețe.

Mediul concurențial poate fi afectat negativ de activitățile anticoncurențiale care reprezintă obiectul sau efectul înțelegerilor sau al practicilor concertate între întreprinderi, de abuzul de poziție dominantă a unor întreprinderi puternice; de asemenea, concurența poate fi distorsionată prin subvențiile acordate de stat unor întreprinderi, ceea ce le creează o poziție avantajoasă față de ceilalți concurenți pe piața respectivă.

1.2. Dreptul național și dreptul european în materia concurenței – prezentare și relație

Având în vedere necesitatea creării unui mediu concurențial, Constituția prevede că *economia României este economie de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență*. De asemenea, statul este obligat să asigure libertatea comerțului, *protecția concurenței loiale*, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție¹. Legislația subsecventă dezvoltă aceste principii în Legea concurenței nr. 21/1996² și în O.U.G. nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat³. Un alt act normativ important pentru această materie este Legea nr. 11/1991 privind concurența neloială. Trebuie însă precizat că normele Legii nr. 11/1991⁴ nu intră în sfera de aplicare a

¹ Art. 135 din Constituția României, publicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003, ca urmare a adoptării Legii de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, publicată în M. Of. nr. 758 din 29 octombrie 2003.

² Publicată în M. Of. nr. 88 din 30 aprilie 1996, republicată în M. Of. nr. 240 din 3 aprilie 2014 și modificată și completată prin O.G. nr. 12/2014, publicată în M. Of. nr. 586 din 6 august 2007.

³ Publicată în M. Of. nr. 1042 din 28 decembrie 2006, aprobată cu modificări prin Legea nr. 137/2007, publicată în M. Of. nr. 354 din 24 mai 2007.

⁴ Publicată în M. Of. nr. 24 din 30 ianuarie 1991, modificată și completată prin Legea nr. 298/2001 publicată în M. Of. nr. 313 din 12 iunie 2001, modificată prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, publicată în M. Of. nr. 515 din 14 august 2013.

dreptului european al concurenței, raporturile juridice respective fiind stabilite în mod liber de legislația fiecărui stat membru UE, urmând a fi aplicate complementar cu normele stabilite de Legea nr. 21/1996 și O.U.G. nr. 117/2006 mai sus menționate, și bineînțeles, cu normele dreptului european, astfel cum vom vedea în cele ce urmează.

Aceste legi sunt puse în aplicare și detaliate prin numeroase regulamente, instrucțiuni și alte acte emise de Consiliul Concurenței, potrivit modelului european, având în vedere transpunerea corectă și completă a acquis-ului european¹.

În ceea ce privește normele dreptului Uniunii Europene, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene² (TFUE) prevede ca activitate esențială a Uniunii Europene crearea unui sistem care să asigure un mediu concurențial nedistorsionat în cadrul pieței interne. În acest sens art. 101 și 102 din același Tratat interzic înțelegerile și practicile concertate care au ca obiect sau efect restricționarea sau denaturarea concurenței pe piața europeană, precum și abuzurile de poziție dominantă. Condiția comună pentru a fi aplicabile aceste norme europene este ca activitățile sau inactivitățile respective să *afecteze comerțul între statele membre*. În cazul în care, spre exemplu, o înțelegere care are ca efect restrângerea concurenței într-un stat membru, dar nu aduce atingere comerțului cu alte state membre, atunci situația respectivă va intra sub incidența reglementărilor naționale în cauză, fără a fi aplicabil art. 101 TCE³.

Art. 108 și 109 TFUE reglementează ajutorul de stat, iar art. 106 prevede norme aplicabile întreprinderilor publice (ex. regii autonome, societăți comerciale la care participarea statului este majoritară etc.), care sunt obligate să respecte regulile specifice mediului concurențial, având în vedere faptul că se află în situații speciale, privilegiate.

În baza acestor prevederi ale Tratatului, conform art. 103 TFUE, Consiliul Uniunii Europene a adoptat legislația secundară în vederea punerii în aplicare a normelor respective. Între cele mai importante se distinge Regulamentul nr. 1/2003⁴, în vigoare din mai 2004. Principalele modificări aduse de acest regulament, care va fi prezentat în ultima secțiune, vizează înlocuirea sistemului centralizat, în care rolul cel mai important revenea Comisiei Europene, cu un sistem bazat pe aplicarea descentralizată a normelor privind concurența, competențe esențiale fiind transferate autorităților naționale de concurență, inclusiv instanțelor judecătorești, potrivit normelor procedurale specifice fiecărui stat membru.

În urma prezentării celor două seturi de acte normative, este important să analizăm relația între acestea, pentru a înțelege necesitatea cunoașterii dreptului european, în paralel cu cel național, și mai ales a modului de aplicare a acestuia, în interpretarea instituțiilor europene, cu precădere cea stabilită de Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

¹ A se vedea în acest sens pagina de web a Consiliului Concurenței www.consiliulconcurentei.ro – *Documente oficiale*.

² Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 2012/C 326/01. Pentru actele normative și politicile europene a se vedea și adresa oficială de internet a Uniunii Europene www.europa.eu.

³ Cu toate acestea, trebuie subliniat că interpretarea dată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene art. 101 și 102 este extinsă, sub incidența acestor prevederi intrând și situații care aparent privesc numai un stat membru. Spre exemplu, portul Rotterdam a fost considerat piață relevantă geografic în înțelesul art. 102, și, prin urmare, abuzul de poziție dominantă din această zonă poate afecta comerțul între statele membre.

⁴ Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1/2003 of 16 Decembrie 2002 privind aplicarea normelor de concurență prevăzute de Articolele 81 și 82 TCE, J. Of. nr. L 1 din 4 ianuarie 2003.

O caracteristică esențială a dreptului european, astfel cum a decis Curtea de Justiție a Uniunii Europene este *supremația* acestuia¹. Materia concurenței reprezintă un domeniu în care Uniunea are „competență exclusivă”. Prin urmare, în domeniul concurenței, statele membre nu pot legifera decât în măsura în care transpun sau aplică dreptul european sau în domeniile încă nereglementate la nivel european (ex. concurența neloială, activități care nu intră sub incidența art. 101-109 TFUE). Odată ce Uniunea a acționat prin instituțiile sale, reglementând anumite raporturi juridice, statele membre sunt obligate, potrivit Tratatului, pe de o parte să se abțină de la orice acțiune de natură a aduce atingere realizării obiectivelor stabilite de Tratat, iar pe de altă parte să aducă la îndeplinire obligațiile stabilite de acesta.

În consecință, normele de drept național al statelor membre, în materia concurenței, și modul de aplicare a acestora nu trebuie să contravină celor europene și felului în care acestea sunt interpretate.

În acest context, legislația română menționată transpune aproape integral prevederile acquis-ului european în materia concurenței și ajutorului de stat, însă există obligația pentru autoritățile române să aplice în mod corect aceste prevederi, în spiritul și conform interpretării cristalizate la nivelul Uniunii Europene, obligație ce incumbă în mod egal și instanțelor judecătorești. În practică, aplicarea efectivă întâmpină dificultăți determinate de nivelul reformelor economice și de gradul de dezvoltare insuficient al economiei funcționale, ceea ce face necesară, spre exemplu, acordarea unor ajutoare de stat în sectoarele sensibile ale economiei. Deși acest principiu este acceptat la nivel european, este esențială respectarea strictă a legislației concurențiale și reducerea conformă a excepțiilor.

Trebuie totodată subliniat că legislația majorității statelor membre, la fel ca prevederile legii române, preia integral dispozițiile art. 101 și 102 TFUE referitoare la înțelegerile și practicile concertate, respectiv abuzul de poziție dominantă. Armonizarea celor două tipuri de sisteme reprezintă în principiu un aspect pozitiv, simplificând sarcina autorităților europene și naționale competente să aplice prevederile în cauză, precum și situația agenților vizați de acestea; nu trebuie omise însă posibilele conflicte de competență între autoritățile europene – Comisia Europeană, pe de o parte și autoritățile naționale de concurență. În acest sens, Regulamentul CE nr. 1/2003 cuprinde norme referitoare la stabilirea competenței și colaborarea între autoritățile menționate.

Înainte însă de a analiza aspectele procedurale privind dreptul concurenței, considerăm necesară o scurtă prezentare a normelor de drept material și a principiilor stabilite în interpretarea acestora la nivel european, în special în jurisprudența Curtea de Justiție a Uniunii Europene, interpretare obligatorie și la nivel național. Pentru facilitarea înțelegerii conceptelor respective vom prezenta comparativ normele de drept european și cele naționale.

¹ A se vedea hotărârea pronunțată în Cauza nr. 6/64 *Flaminio Costa v. ENEL*, ECR (1964) p. 585 (rapoartele Curții de Justiție a Uniunii Europene): *Prin crearea unei Comunități cu durată nelimitată, având instituții proprii, personalitate juridică proprie, propria sa capacitate juridică și de reprezentare în plan internațional și, mai ales, puteri reale născute din limitarea suveranității sau din transferul de puteri dinspre Statele Membre spre Comunitate, Statele Membre și-au restrâns drepturile suverane creând, prin aceasta, un set de norme juridice care obligă atât cetățenii, cât și Statele ca atare.*

1.3. Înțelegerile între întreprinderi și practicile concertate

Sunt definite în Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene în art. 101¹ ca fiind incompatibile cu piața internă și interzise orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate care pot afecta comerțul dintre statele membre și care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne. Același articol prevede câteva exemple din tipurile de practici anticoncurențiale cu risc ridicat pentru mediul concurențial: stabilirea prețurilor, limitarea sau controlul producției, distribuției, împărțirea piețelor de desfacere sau a surselor de aprovizionare etc. Este important de subliniat că acestea sunt doar exemple, autoritățile de concurență având obligația să sancționeze orice practică anticoncurențială, care se încadrează în definiția respectivă și care nu poate fi exceptată. Alin. (3) al art. 101 prevede excepțiile de la interdicțiile stabilite de primul alineat. Astfel, pot fi exceptate practicile care, deși intră sub incidența alin. (1), îndeplinesc următoarele condiții:

- ▶ contribuie la îmbunătățirea producției sau distribuției produselor sau la promovarea progresului tehnic sau economic;
- ▶ asigură consumatorilor un beneficiu echitabil prin raportare la cel realizat de părțile la înțelegerea, decizia sau practica respectivă;
- ▶ *nu* impun întreprinderilor implicate restricții care nu sunt indispensabile în realizarea obiectivelor respective;
- ▶ *nu* oferă întreprinderilor posibilitatea de a elimina concurența în ceea ce privește o parte semnificativă a produselor în cauză.

Prevederile art. 5 din Legea concurenței nr. 21/1996 sunt similare art. 101 TFUE. Principala diferență constă, în afară de condiția restricționării comerțului intraeuropean menționată mai sus, în piața care este protejată prin aceste norme: europeană sau națională, și bineînțeles în autoritățile competente să aplice dispozițiile în cauză². În plus, legea română dezvoltă cele 4 condiții mai sus menționate, pentru exceptarea practicilor anticoncurențiale, însă în cadrul limitelor stabilite de art. 101³. Modul de aplicare, astfel cum am subliniat, trebuie să fie comun.

Fără a insista asupra prezentării amănunțite a acestor reglementări, este însă necesar să subliniem câteva concepte importante cristalizate de aplicarea în timp, în special la nivelul Uniunii Europene.

Art. 101 TFUE, respectiv art. 5 din Legea română, poate fi redus schematic la 4 noțiuni esențiale, cumulative:

- **înțelegere** între
- **întreprinderi** care afectează
- **mediul concurențial** și

¹ Fostul art. 81 TCE în numerotarea existentă înaintea modificărilor introduse prin Tratatul de la Lisabona (intrat în vigoare la 1 decembrie 2009).

² Pentru normele care sunt aplicabile în cazul unor practici concurențiale care aduc atingere numai uneia dintre aceste piețe, sau concomitent ambelor piețe, a se vedea mai jos, secțiunea *Aplicarea normelor de concurență*. În ceea ce privește autoritățile competente este de subliniat că art. 101 și 102 TFUE *sunt direct aplicabile*, după cum vom dezvolta, și de către autoritățile naționale de concurență.

³ Spre exemplu, condiția prevalării efectelor pozitive asupra celor negative – art. 5 lit. a) – sau întărirea pozițiilor concurențiale ale întreprinderilor mici și mijlocii pe piața internă.

- **comerțul între statele membre** (condiție specifică, dar necesară numai TFUE).

Conceptul de întreprindere¹, nu este definit de Comisia Europeană² și de Curtea de Justiție a Uniunii Europene. Astfel, având în vedere importanța aplicării normelor de concurență unei cât mai mari părți a pieței interne, în vederea asigurării climatului concurențial, Curtea a reținut o definiție extinsă a noțiunii de *întreprindere*, incluzând nu numai societățile comerciale, ci și profesioniștii persoane fizice³. Un caz interesant este cel al întreprinderilor între care există legături foarte strânse, ca între o societate și filiala sa, care, chiar dacă formal sunt entități cu personalitate juridică distinctă, unitatea de comportament poate exclude aplicabilitatea art. 101, fiind considerate o singură întreprindere – este și cazul grupurilor de societăți în cadrul cărora una dintre acestea deține controlul asupra celorlalte, ceea ce face ca grupul să acționeze ca o singură întreprindere, fără a fi vorba de o înțelegere sau practică concertată⁴.

Prin urmare, noțiunea de întreprindere nu poate fi limitată la o singură entitate legală; singura condiție este *implicarea entității respective în activități economice*⁵.

În ceea ce privește noțiunea de „**înțelegere**”, aceasta reprezintă orice acord consemnat în scris, sau oral, între una sau mai multe întreprinderi, chiar dacă poate fi sau nu executat potrivit legii – nu este necesar ca expresia de voință a părților să constituie un contract valabil sau obligatoriu potrivit dreptului național⁶. Se observă aceeași tendință de a stabili o definiție cât mai cuprinzătoare. Înțelegerile/acordurile pot fi „orizontale” – încheiate între întreprinderi aflate la același nivel al circuitului economic, de regulă competitori, sau „verticale” – spre exemplu între un producător și distribuitorul acestuia, între întreprinderi aflate în relație vânzător-cumpărător. Cu toate acestea, înțelegerile orizontale sunt de regulă mai dăunătoare mediului concurențial decât celelalte, având ca efect restrângerea concurenței între întreprinderile concurente în mod normal; cele verticale pot avea efecte pozitive pentru piața respectivă, spre exemplu reducând prețul final; în același timp, de regulă părțile la un astfel de acord nu sunt în poziție de concurență.

În același timp, unele înțelegeri, pot fi deghizate în forma unui comportament unilateral, spre exemplu în cazul unor întreprinderi independente care acceptă tacit decizii cu efect anticoncurențial din partea unui partener dominant⁷.

Deciziile asociațiilor întreprinderilor presupun necesitatea existenței unor forme de organizare, însă nu are importanță felul acestora și nici modul în care sunt luate deciziile – formal sau nu. Această interpretare extinsă generează riscul ca membri ai asociațiilor respective să fie atrași în decizii anticoncurențiale; prezumția operând împotriva lor, aceștia

¹ *Undertaking*, în versiunea engleză a Tratatului, *enterprise* în versiunea franceză; legiuitorul român folosește termenul *întreprindere*.

² După cum va fi prezentat în cele ce urmează, Comisia Europeană este instituția europeană cu cele mai importante atribuții în asigurarea respectării normelor de concurență. Potrivit art. 263 TFUE, deciziile Comisiei pot fi verificate sub aspectul legalității de către Curtea Europeană de Justiție.

³ Decizia Comisiei 79/86/EEC, *Vaessen/Morris*, 10 ianuarie 1979, J. Of. nr. L. 19/1979.

⁴ Cu toate acestea, practica anticoncurențială a grupului respectiv poate intra sub incidența art. 102 TFUE dacă sunt întrunite condițiile abuzului de poziție dominantă.

⁵ A se vedea par. 21, Decizia Curții de Justiție a Uniunii Europene în Cauza 41/90 *Hofner v. Macrotron*, (1991) ECR I – 1979.

⁶ Decizia Comisiei Europene *Sandoz Prodotti Farmaceutici SpA*, 13 iulie 1987, J. Of. nr. L 222/1989.

⁷ A se vedea Decizia Curții de Justiție a Uniunii Europene în Cauzele 25 & 26/84, *Ford – Werke AG & of Europe Inc. v. Comisia Europeană*, (1985) ECR 2725.

trebuie să dovedească neimplicarea – nu au fost prezenți la reuniunile în care au fost luate deciziile respective, s-au opus etc.

O noțiune interesantă o reprezintă **practicile concertate** – în primul rând datorită caracterului informal, și apoi datorită dificultății de identificare și probare. Ideea la baza incriminării practicilor concertate constă în faptul că întreprinderile trebuie să-și stabilească politicile economice și strategiile de piață în mod independent. În cazul în care încalcă acest principiu și își coordonează acțiunile în mod voit, aducând atingere concurenței, comportamentul lor poate fi sancționat în conformitate cu art. 101 TFUE sau art. 5 din Legea nr. 21/1996. Practicile concertate nu trebuie însă confundate cu comportamentele similare (paralele), când, fără a-și coordona acțiunile, mai multe întreprinderi, în funcție de condițiile pieței respective, au aceeași atitudine – spre exemplu creșterea prețului unui produs finit, la date apropiate, cu sume similare, dar ca urmare a creșterii prețului pentru materia primă pe piața mondială¹.

Pentru un exemplu de practici concertate, care de regulă reiese din poziția celor implicați, este edificatoare cauza „materiilor pentru vopsit” „ICI v. Comisia Europeană” soluționată în 1972 de Curtea de Justiție a Uniunii Europene².

În ceea ce privește afectarea concurenței și a comerțului între state în afară de cele subliniate anterior, trebuie menționat că nu orice înțelegere, decizie a unei asociații sau practică concertată poate avea efecte negative. Astfel, Comisia Europeană, având în vedere jurisprudența Curții, care a arătat că dacă o practică anticoncurențială are efecte nesemnificative asupra pieței, având în vedere spre exemplu poziția minoră a părților în domeniul respectiv, a emis o notificare numită *de minimis* amendată în mai multe rânduri prin care înțelegerile orizontale sunt acceptate în cazul în care cota de piață a părților nu depășește 5%, iar înțelegerile verticale – 10%, cu condiția suplimentară să nu cuprindă clauze interzise (ex. fixarea prețurilor)³.

¹ Potrivit Curții, un comportament paralel nu poate dovedi singur o practică concertată decât în cazul în care aceasta este singura explicație – Cauzele 89/85, 104/85, 114/85, 114/85, 116/85, 117/85 la 129/85 – *Wood pulp II*, (1988) ECR 5193.

² Cauza 48/69, *Imperial Chemical Industries Ltd. v. Comisia Europeană*, (1972) ECR 619. În esență, Curtea a reținut că în perioada ianuarie 1964 – octombrie 1967 au avut loc în mai multe state membre CE trei creșteri uniforme pentru vopsele: în ianuarie 1964 o creștere uniformă cu 15% pentru anumite vopsele în Italia, Olanda, Belgia și Luxemburg. La începutul anului 1965 a urmat Germania. La 1 ianuarie 1965 marea majoritate a producătorilor în toate statele membre, mai puțin Franța, au introdus o creștere de 10%, pentru alte vopsele, neacoperite de prima majorare. Până în 1967, au mai fost crescute prețurile pentru toate vopselele cu 8%, în toate statele membre, cu excepția Italiei, iar în Franța cu 12%, pentru a compensa menținerea anterioară a prețurilor. Creșterile prețurilor au fost precedate de anunțuri ale unuia dintre producători în acest sens, urmate de majorările introduse de ceilalți producători. Un element importat a fost întâlnirea din august 1967 de la Basel, la care au participat toți producătorii, mai puțin cel italian, unde unul dintre aceștia a anunțat o creștere cu 8%. Privite în context, cele trei majorări consecutive au revelat cooperarea progresivă între agenții economici implicați: creșterea din 1964, spre deosebire de celelalte două, nu a fost precedată de un anunț al unui producător, urmat apoi de majoritatea producătorilor; anunțurile au permis concertarea acțiunilor în sensul evaluării modului de operare a competitorilor și eliminare a incertitudinilor, cu efecte majore pe o piață de oligopol, care excludea posibilitatea unui simplu comportament similar.

³ *Notificarea Comisiei Europene privind înțelegerile de importanță minoră care nu cad sub incidența art. 85 alin. (1)* (actualul art. 105 TFUE), J. Of. nr. C 372/1997. În ceea ce privește clauzele interzise a se vedea și art. 8 alin.(1) din Legea concurenței.

Este însă de observat că înțelegerile sau practicile care sunt exceptate de la aplicarea art. 101 TFUE, pot intra sub incidența dreptului național. În ceea ce privește legea română, dispozițiile Legii nr. 21/1996 nu se aplică întreprinderilor atunci când înțelegerile nu restrâng concurența în cazul în care cotele de piață nu depășesc pragurile de 10%, 15%, respectiv 5%, cu mai mult de două puncte procentuale în cursul a 2 ani calendaristici succesivi.

Fără a insista mai mult asupra modurilor de încălcare a normelor care reglementează mediul concurențial, sancționate potrivit art. 101 TFUE și art. 5 Legea nr. 21/1996, subliniem că practicile anticoncurențiale sunt deosebit de variate, fiind exemplificate doar unele dintre cele mai grave și des întâlnite: impunerea, în mod direct sau indirect, a unor prețuri inechitabile de vânzare ori de cumpărare sau a altor condiții inechitabile de tranzacționare și refuzul de a trata cu anumiți furnizori ori beneficiari, înțelegeri sau practici concertate pentru fixarea artificială a costurilor, partajarea piețelor, condiții nejustificate în vederea aprovizionării etc.

Cu toate acestea, atât dreptul european, cât și cel național, permit, având în vedere principiul interesului economic general, așa cum am arătat, excepții, în anumite condiții, care, pe scurt pot fi rezumate printr-un test de oportunitate: efectele pozitive *depășesc* pe cele negative, iar cele negative *nu depășesc ceea ce este necesar* pentru atingerea obiectivului propus¹.

În conformitate cu art. 101 alin. (3) TFUE sau cu art. 5 alin. (2) din Legea nr. 21/1996, înțelegerile, deciziile asociațiilor întreprinderilor și practicile concertate care se încadrează în una dintre categoriile exceptate, potrivit Regulamentului CE nr. 1/2003 sau, în România, potrivit regulamentelor emise de Consiliul Concurenței, sunt considerate legale, fără obligația notificării sau obținerii unei decizii în acest sens de la Comisia Europeană, respectiv Consiliul Concurenței, cu obligația pentru întreprinderile în cauză de a dovedi îndeplinirea condițiilor prevăzute de legislația concurenței.

Excepțiile se încadrează în două categorii, în funcție de modul de reglementare de către autoritățile de concurență: excepții individuale și excepții de grup. Excepțiile de grup (așa-numitele *block exemptions*) sunt stabilite prin regulamente ale Consiliului UE, Comisiei Europene, sau ale autorităților de concurență din fiecare stat membru pentru statul respectiv. Ele includ anumite categorii de acorduri susceptibile a aduce beneficii superioare efectelor negative reduse pe care le au asupra mediului concurențial și acoperă acorduri pe verticală: acorduri privind distribuția sau furnizarea, transporturile maritime desfacerea de autoturisme², iar pentru acordurile orizontale: acorduri privind transferul tehnologic, acordurile privind cercetarea și dezvoltarea etc.³

¹ În general, exemplele cuprinse în Tratat și Legea concurenței se referă la tipuri de acorduri care *aproape niciodată nu pot fi exceptate*, având în vedere efectele asupra mediului concurențial și a comerțului pe piața respectivă.

² A se vedea spre exemplu Regulamentul Consiliului Concurenței privind aplicarea art. 5 alin. (2) din Legea concurenței nr. 21/1996 în cazul înțelegerilor verticale din sectorul autovehiculelor, publicat în M. Of. nr. 280 din 31 martie 2004.

³ Prin Decizia 73/323, *Prym – Werke*, J. Of. L 296 din 24 octombrie 1973, Comisia Europeană a exceptat de la aplicarea art. 85 alin. (3) [acum art. 101 alin. (1)] acordul încheiat între societatea germană Prym și societatea belgiană Beka privind: concentrarea producției de ace pentru mașinile de cusut de uz casnic într-o singură fabrică, încetarea fabricării produsului respectiv la Prym, angajamentul acesteia din urmă să nu achiziționeze produsul decât de la Beka, în condiții prestabilite etc. Deși Comisia a reținut că înțelegerea respectivă intră sub incidența art. 101 alin. (1), afectând mediul concurențial pe piață, precum și comerțul între statele membre, poate fi exceptată individual potrivit alin. (3), având în vedere următoarele efecte: scăderea